

R-394

a reszta Żydzi.

Sytuacja polityczna powiatu przed rokiem 1939.

Ludność polska w powiecie politycznie nie przejawiała aktywnej działalności, za wyjątkiem Świązków Strzeleckich, które były w przrządowe i działały przeważnie w oparciu o szkoły, gdyż ówczesne nauczycielstwo było w tym kierunku nastawiane przez czynniki nadrzędne oraz przez Urzędy Państwowe. Co też odbiło się ujemnie w skutkach podczas wojny, gdy te tereny zajęli Sowieci.

We wsiach gdzie chłopci Polacy stanowili większość były zorganizowane Kółka Rolnicze. Kółka Rolnicze przejmowała stopniowo handel na wsi jak też przy nich powstawały kółka samokształcenia we z zakresu rolnictwa, co dało pozytywny wynik w postaci lepszej formy gospodarowania, jak też ci wszyscy młodzi ludzie w czasie okupacji stali się trzonem organizacji podziemnej.

Już przed wojną wyłoniła się z najośniejszych chłopów Polskich organizacja t.zw. "Szlachta Zasiełankowa", lecz w czasie okupacji straciła zupełnie swoje istnienie.

Co do organizacji politycznych, a zwłaszcza Str. Ludowego do roku 1939 nie mam dokładnego rozeznanie tj. co do członków i samorządów, gdyż do roku 1939 służyłem w wojsku, 8 lat zawodowo, a więc tymi sprawami nie zajmowałem się szczególnie, wiem tylko, że mój ojciec należał do Str. Ludowego i kilku bliższych znajomych i krewnych, których obecnie już nie ma, gdyż poginęli w czasie wojny lub pomierali, dlatego też na tym zakończę opisywanie sytuacji sprzed wojny.

Należy wspomnieć jeszcze, że na terenie powiatu przed wojną już istniały silne i dobrze zakonstruowane organizacje podziemne ukraińskie jak U.P.A. i Żuk. Na temat organizacji ukraińskich jeśli potrzeba mogę oddzielnie opisać obszerniej.

Za zgodność:

[Podpis]

przez Ukraińców jak na wsi tak i w miastach.

W powiecie były trzy miasta: Żółkiew licząca około 13 tys. mieszkańców, Kulików około 5 tys. i Mosty Wielkie około 4 tys. mieszkańców. Wszystkie powiaty były zamieszkałe przez rolników chłopów. Za wyjątkiem kilkunastu młynów i kilku tartaków innego przemysłu na terenie powiatu nie było, tak, że mieszkańcy musieli być rolnikami.

Około 50 % rolników byli to średni gospodarze, około 10 % bogatsi, a reszta biedota wiejska i robotnicy rolni.

Miasto Żółkiew zamieszkałe w 50 % przez Polaków. Byli to prawie wszyscy urzędnicy Starostwa, magistratu i innych instytucji. W Żółkwi było gimnazjum i seminarium nauczycielskie. Z zakładów pracy, była wytwórnia cykorii i huta szkła, tak że robotnicy miasta stanowili mniejszość. W mieście kwaterował 6 ty pułk Strzelców Konnych, który wraz ze szkołami i urzędami państwowymi stanowił trzon polskości miasta. Przedmieście miasta było zamieszkałe przez rolników chłopów ukraińskich.

Cały handel w mieście był opanowany przez Żydów, którzy stanowili około 15 % mieszkańców.

Kulików był siedzibą sądu powiatowego, miasto zamieszkałe w 70 % przez Ukraińców, około 10 % Żydów i 20 % Polaków. W mieście istniał chałupniczy przemysł garbarski, poza tym t.j. w 90 % to rolnicy. Jak w Żółkwi tak i w Kulikowie byli też Niemcy z którymi przyjaźnili się Ukraińcy.

Nieopodal Żółkwi w odległości około 6 km znajdowały się dwie duże kolonie niemieckie Wisenberg i Moszczyn. W tych też koloniach znajdował się ośrodek wywiadu niemieckiego, z którym współpracowali przywódcy ukraińscy.

Mosty Wielkie w większości zamieszkałe przez rolników. W Mostach Wielkich miała stałe pomieszczenie szkoła policji prze wojennej. Ludność miasta około 60 % Ukraińców, 35 % Polacy,